

Konopka, Marek

Krzysztof Dąbrowski 1931-1979

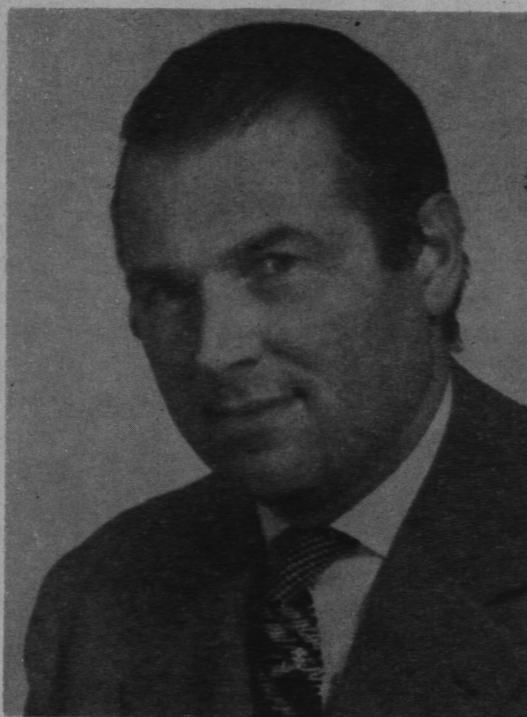
Muzealnictwo 25, 117-118

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF DĄBROWSKI 1931–1979

25 listopada 1979 r. w Londynie, po kilkuletnich zmaganiach z nieuleczalną chorobą, spowodowana wypadkiem w czasie wyjazdu badawczego do Bułgarii (obok słynnego Jeźdźca z Madary), zmarł w wieku 48 lat doc. dr hab. Krzysztof Dąbrowski, dyrektor Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie. Nie wiele jest osób, które potrafiłyby wypełnić swoje życie tak intensywną i owocną pracą, jak czynił to zmarły przedwcześnie i w pełni sił twórczych dyrektor centralnej archeologicznej placówki muzealnej. Był naukowcem, popularyzatorem, społecznikiem, autorem wielu książek, organizatorem nauki, dydaktykiem, reprezentantem polskich muzeów i nauki na forum międzynarodowym. We wszystkich tych dziedzinach miał znaczne osiągnięcia, w niektórych zdradzał wybitny talent.

Należał do pokolenia, dla którego szkołą życia był okres badań nad początkami państwa polskiego. Pracę badawczą rozpoczął w 1951 r. a więc w wieku 20 lat, a pierwszy etat otrzymał w placówce, do której wrócił w 1975 r., w Państwowym Muzeum Archeologicznym. 20 lat poświęcił pracy naukowej w Instytucie Histo-

rii Kultury Materialnej PAN. Tam właśnie jako kierownik i twórca stacji badawczej w Kaliszu prowadził wykopaliska i badania związane z zagadnieniem osadnictwa okresu rzymskiego i funkcjonowaniem tzw. Calisji Ptolomeuszowej, a następnie okresu wczesnośredniowiecznego, co przyniosło odsłonięcie rewelacyjnych romańskich relikwów okresu piastowskiego. W przeciwieństwie jednak do wielu swoich kolegów, którym wystarczała praca badawcza, Krzysztof Dąbrowski równolegle działał niezwykle czynnie jako muzeolog i opiekun zabytków archeologicznych. Jemu zawdzięczamy uratowanie słynnego, największego z dotąd znanych, skarbu monet i precjozów ze Słuszkowa, on przyczynił się do powstania zbiorów muzeum kaliskiego, zainicjował także budowę rezerwatu archeologicznego na grodzisku na Zawodziu w Kaliszu. Popularyzacja nauki przez prezentowanie wyników badań w licznych wystawach, sesjach, wydawnictwach, przede wszystkim skierowanych do najszerszej publiczności w tym regionie była tak znacząca, że otrzymał godność Honorowego Obywatela Kalisza. W następnych latach Krzysztof Dą-

browski rozwijał swoją działalność we wszystkich kierunkach rozszerzając jedynie ich skalę i zakres. Tak więc zyskiwał kolejne stopnie naukowe, występował na kongresach międzynarodowych i prowadził badania za granicą, publikował książki popularyzujące dzieje kultur europejskich i azjatyckich. Za *Przymierze z archeologią* otrzymał nagrodę Ministerstwa Kultury i Sztuki. *Świt kultury europejskiej* i *Śladami kultur azjatyckich* (napisane razem z Z. Bukowskim) stały się bestsellerami rynku wydawniczego. Przez 10 lat był Sekretarzem Generalnym a następnie Wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego. Wykładał archeologię i zagadnienia muzealnictwa na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Uniwersytecie Łódzkim i Warszawskim. Łącząc umiejętności badawcze z talentem popularyzatorskim i świetnymi wynikami w pracy organizacyjnej po śmierci zasłużonego dla Państwowego Muzeum Archeologicznego dyrektora prof. Zdzisława Rajewskiego stał się Krzysztof Dąbrowski głównym kandydatem do objęcia kierownictwa tej placówki. Dzisiaj, z perspektywy czasu, który minął od jego śmierci rezultaty jakie osiągnął w ciągu zaledwie czterech lat wydają się coraz bardziej imponujące. W tym okresie Muzeum mieszczące się w Arsenale, dysponujące zbiorami, które wymagają szczególnej oprawy i przygotowania odbiorcy, Muzeum, którego konkurencyjność w stosunku do innych placówek stołecznych tego rodzaju jest nikła, stało się znaczącym punktem spotkań kulturalnych Warszawy. Magnetysem przyciągającym były atrakcyjne wernisaże wieczorne ukazujące najbardziej atrakcyjne relikty kultur z całego świata. Były więc skarby Traków, złoto Peru, zabytki dawnej Kolumbii, wystawy z Tunezji, Jugosławii, Rumunii, Algerii. Niekiedy tematyka tych wystaw odbiegała od ortodoksyjnie pojmowanej archeologii, ale to właśnie przyciągało i wiązało z Arsenalem jako salonem kulturalnym Warszawy wielu odbiorców, którzy dla problemów wyłącznie fachowych i wąskodyscyplinarnych nie znajdowałiby zapewne zrozumienia. Snobizm na zabytki z wielkiego świata skutecznie przyciągał także widzów do wystaw ukazujących rezultaty badań zarówno ogólnopolskich, jak i

pojedynczych, a tak spektakularnych, jak starożytne hutnictwo spod Warszawy czy Światowit z Wolina. Oczywiście były na tej drodze i porażki. Po raz pierwszy jednak aranżacja ekspozycji archeologicznych przestała być schematyczna. Niektóre rozwiązania oddziaływały bardziej na sferę wrażeń niż poznawczą. Był to więc okres niezwykle istotnych poszukiwań, bez wątpienia z pozytywnym bilansem. I choć twórcami tych wydarzeń było wiele osób z PMA, to inspirację i siłę napędową stanowił ówczesny dyrektor. Nie przez wszystkich oceniany był zresztą równie pozytywnie. Na pewno jednak ukazał, że można wyjść poza schematy, rutynę i uczynić z muzeum placówkę niezmiernie żywą. W tym kontekście działalność doc. Krzysztofa Dąbrowskiego miała szersze znaczenie, wychodzące poza sprawy muzealnictwa archeologicznego. Był jednym z najbardziej utalentowanych i zaangażowanych polskich muzeologów tego czasu.

Doc. Krzysztof Dąbrowski z niezwykłym kunsztem potrafił „sprzedać” owoce polskiej kultury na zewnątrz, za granicę. Po raz pierwszy po wojnie archeologiczne ekspozycje z Polski pojawiły się w muzeach europejskich — w Skandynawii, RFN, Jugosławii. Uznanie dla Jego zagranicznych wystąpień szło w parze z reprezentacją polskiego muzealnictwa w organizacjach międzynarodowych przede wszystkim w ICOM. I ta droga zapowiadała, iż będzie przynosić coraz wartościowsze rezultaty. Obecnie ważne jest, aby to co najlepsze w działalności doc. Krzysztofa Dąbrowskiego nie zostało zapomniane, aby służyło nam jako ważne doświadczenie.

Doc. dr hab. Krzysztof Dąbrowski odznaczony był Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką za Opiekę nad Zabytkami, odznaczeniem Zasłużonego Działacza Kultury, a także wysokimi odznaczeniami Peru i Grecji. Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków oraz Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego w kilka miesięcy po śmierci Krzysztofa Dąbrowskiego podjęły wspólne działania dla ustalenia nagrody Jego Imienia za twórczą działalność w tych kierunkach, w których osiągnął On tak wiele.

Oprac. Marek Konopka